

گناه بزرگ «کشتن مرغ مینا»

این کتاب که «کشتن مرغ مقلد» هم ترجمه شده است، از فضای رایج ادبیات ضد تبعیض نژادی فاصله دارد. شخصیت اول کتاب که راوی داستان هم هست، دختر کوچک سفیدپوستی به نام «اسکات» است که در شهر کوچکی در ایالت آلاباما آمریکا با پدر و برادر و خدمتکار سیاهپوست خانه‌شان زندگی می‌کند. نیمه اول کتاب هیچ نکته صریحی درباره تبعیض نژادی ندارد. او فقط از نگاه کودکی در حال بزرگ شدن به توصیف شهر و آدم‌ها و خانواده‌اش می‌پردازد. از میان این توصیفات می‌فهمیم پدرش وکیل منصف و اخلاق‌مدار و اهل مطالعه است که همین او و خانواده‌اش را از بسیاری از مردم شهر که گرفتار افکار و دیدگاه‌های جاهلانه‌ای هستند متمایز می‌کند. نقطه اتصال داستان به ادبیات سیاهان، از جایی است که پدر اسکات، وکالت مردی سیاهپوست که متهم به هتک حرمت دختری سفیدپوست است را می‌پذیرد و برای اثبات بی‌گناهی او تلاش می‌کند. بخش انتهایی کتاب روایت سختی‌های مسیر دفاع از یک سیاهپوست است چراکه پیش‌فرض آن است که سیاهان گناهکار و مجرمند. اسکات با زاویه دید کودکانه خود به تماشا و تحلیل این تعصب نژادی می‌نشیند. تعصبی که جایی در دنیای پاک کودکانه او ندارد.

این کتاب که موجب شهرت نویسنده‌اش، هارپر لی شد، به ۴۰ زبان زنده دنیا ترجمه شده است و تاکنون بیش از ۳۰ میلیون نسخه از آن در سراسر جهان به فروش رفته است. همچنین در همان زمان انتشار اولیه موفق به دریافت جایزه پولیتزر شد. نویسنده ادعا کرده که داستان او از تبعیض‌های نژادی در آن شهر خیالی آمریکا تخیل محض بوده است، اما گزارشگرانی که در سی‌امین سالگرد چاپ کتاب از شهر محل تولد لی در ایالت آلاباما بازدید کرده‌اند بین رویدادهای کتاب و اتفاقاتی که در این شهر رخ می‌داده است شباهت‌هایی داده‌اند. این نکته نیز حائز توجه است که پدر لی نیز وکیل معروفی بوده و خودش نیز در دانشگاه حقوق خوانده است. این کتاب به نویسندگی هارپر لی و ترجمه فخرالدین میررمضانی توسط نشر انتشارات امیرکبیر در ۴۴۸ صفحه و به قیمت ۶۵۰۰۰ تومان منتشر شده است.

«کلبه عمو تام»؛ الهام‌بخش همه برده‌های جهان

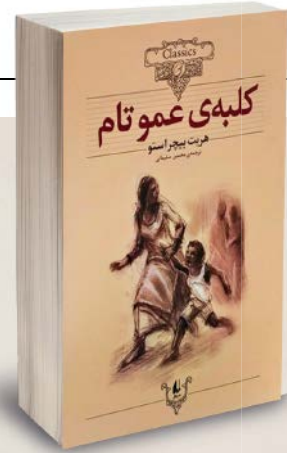
در میانه داستان و زندگینامه نویسی سیاهپوستان، نویسنده‌های سفیدپوست هم به آنها ملحق می‌شوند. هریت بیچر استو، سفیدپوستی بود که در ایالت کنتاکی آمریکا و در یک خانواده مذهبی متولد شده بود. او برای بعضی مجلات محلی مطلب می‌نوشت و در همین زمان‌ها به محافلی که در آنها بحث برده‌داری در جریان بود، پیوست. برادر و همسرش نیز ضد قانون برده‌داری بودند و در فراری دادن بعضی بردگان دست داشتند.

همزمان با تصویب «قانون برده‌فراری» که طبق آن افرادی که سیاهپوستان را فراری یا پناه می‌دهند با مجازات شدید مواجه می‌شوند، او که شاهد مرگ مردی سیاهپوست بود، با داشتن شش بچه تصمیم به نوشتن داستانی ضد تبعیض نژادی و برده‌داری گرفت. بیچر استو با نوشتن نامه‌ای به ویراستار یکی از هفته‌نامه‌ها اظهار کرد: «فکر می‌کنم زمان آن فرا رسیده تا حتی زنان و بچه‌هایی هم که می‌توانند حرف بزنند برای خاطر انسانیت و آزادی به صدا درآیند... امیدوارم هر زنی که می‌تواند بنویسد، سکوت نکند.» این داستان ابتدا قرار بود شرح‌حالی کوتاه و مختصر باشد و قسمت‌های ابتدایی آن بانام «مردی که کالا بود» در مجله منتشر شود اما در نهایت در قالب یک کتاب رمان مستقل چاپ شد. این کتاب، پرفروش‌ترین کتاب داستان در قرن ۱۹ و دومین کتاب پرفروش بعد از انجیل شد؛ ۳۰۰ هزار نسخه آن در همان سال اول فروش رفت و ناشرانش شبانه‌روز تلاش می‌کردند نسخه‌های بیشتری را به چاپ برسانند تا به تقاضای خوانندگان پاسخ دهند اما شهرت جهانی فوری هریت دور از انتظار بود. او به‌عنوان نویسنده‌ای مشهور به انگلیس و دیگر کشورهای اروپایی سفر کرد و به سخنرانی پرداخت.

این کتاب پر از شخصیت‌های مختلف است و زندگی چند برده متفاوت را روایت می‌کند. همچنین این کتاب از اربابان سفیدپوستی سخن می‌گوید که برده‌داری را ناعادلانه و دور از انسانیت تلقی می‌کنند اما راهی برای مبارزه با آن بلد نیستند. «تام» که کتاب به نام او نامگذاری شده است، برده یکی از همین ارباب‌های خوب به نام «آقای شلبی» است که سفته‌هایش به دست تاجر برده‌ای می‌افتد و او را در دوراهی حفظ زندگی خودش یا حفظ برده‌هایش قرار می‌دهد. تام فروخته می‌شود و در اختیار اربابان مختلفی قرار می‌گیرد ولی در همه حال ایمان مسیحی خود را حفظ و به دیگران نیز منتقل می‌کند. تام در این کتاب الگویی برای مبارزه روحی و معنوی علیه ظلم قرار می‌گیرد. هرچند در ایالت‌های شمالی این رمان مورد استقبال قرار گرفت، اما در جنوب رمان‌هایی در تقابل با آن و در تطهیر برده‌داری نوشته شد که به آنها «ادبیات ضدتام» می‌گویند. همچنین هریت بیچر استو، نامه‌های تنفرآمیز زیادی از طرفداران برده‌داری دریافت کرد. حتی درون یکی از این نامه‌ها، گوش بریده یک برده سیاهپوست بود. اما او با نوشتن نامه‌ای در مقابل انتقادات این‌گونه پاسخ گفت: «این کتاب را نوشتم؛ زیرا به‌عنوان یک زن و یک مادر پریشان بودم و قلبم از اندوه و بی‌عدالتی‌ای که می‌دیدم شکسته بود. چون به‌عنوان یک مسیحی، احساس می‌کردم به مسیحیت اهانت شده و به عنوان یک وطن‌پرست از ترس روزی که خشم و نفرت کشور را فراگیرد بر خود می‌لرزیدم». ۹ سال پس از انتشار «کلبه عمو تام» جنگ داخلی آمریکا آغاز شد که به صدور فرمان لغو برده‌داری انجامید. لینکلن - رئیس‌جمهور وقت آمریکا - در ملاقاتی به استو گفت: «شما همان خانم کوچکی هستید که باعث جنگی بزرگ شد».

رهبر انقلاب در سال ۱۳۸۰ درباره این کتاب گفتند: «امروز یکی از تراژدی‌ترین آثار هنری، اثری است به نام «کلبه عمو تام» که زندگی برده‌داری را در آمریکا نشان می‌دهد که شاید قریب ۲۰۰ سال است که این نوشته هنوز زنده است. واقعیت‌های آمریکا این است، حکومت آمریکا این است، آن مشخصه و ممیزهایی که نظام آمریکایی به دنیا نشان داده، این است؛ نه آزادی انسان، نه برابری انسان.»

این کتاب به نویسندگی هریت بیچر استو و ترجمه محسن سلیمانی توسط نشر افق در ۳۵۲ صفحه در قطع وزیری به چاپ رسیده است.

به وجدان بشری

ل راحت به برده‌داری مشغول بوده و برای این کارشان توجیهات زیادی می‌کنند. برده‌داری بوده است. انجیلشان هم اجازه می‌داده و سفیدهای است پس اراده الهی بر این تعلق گرفته که آنها برده باشند و ما ارباب اما اند تا به نظر اکثریت باشد. اینجاست که ادبیات سیاهان هم پا به میدان می‌آیند تا ورق در نهایت به سمت برابری انسان‌ها با هم برگردد. مسل برده و ظلم‌های چند نسل ارباب سفیدپوست اما در کنار این رنج، روحی و فکری بالا که برای تغییر شرایط تحمیل شده می‌جنگند. روایتی روری تفکر جامعه‌شان می‌ایستند و سختی‌هایش را هم تحمل می‌کنند.

ی را موجه می‌کند. تر شد و در جهان مورد توجه قرار گرفت. از «ریشه‌ها» ی هیلی یک مجموعه «کشتن مرغ مقلد» هارپر لی به فیلمی تبدیل شد که در نظرسنجی‌های . فیلم تحسین شده «دوازده سال بردگی» استیو مک‌کوئین برگرفته از ست. نکته جالب این که مک‌کوئین اولین کارگردان سیاهپوست تاریخ دس سال اخیر نیز که تبعیض علیه سیاهپوستان در آمریکا دوباره به شدت فروش‌ترین آنها «نفرتی که تو می‌کاری» نوشته انجی توماس است. فیلمی فروش داشت.

